

SAHİPSİZ SANDILAR

YABANCILARIN
GÖZÜNDEN
ANADOLU'NUN
DİRENİŞİ

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ / 7

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN DAĞILMASI / 11

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN PARÇALANMASI / 20

SEVR ANTLAŞMASI / 36

TÜRKİYE'NİN KARMAKARIŞIK PROBLEMLERİ / 58

TÜRKİYE'NİN PROBLEMİ / 62

GİZLİ ANTLAŞMALARLA TÜRKİYE'NİN PAYLAŞILMASI / 75

FRANSA VE İTALYA'NIN TÜRKİYE İLE YAPTIKLARI GİZLİ ANTLAŞMALAR / 85

YUNANİSTAN'IN SEVR'İ EMPOZE ETME ÇABALARI / 92

TÜRKLERİN YÖNÜNÜ MOSKOVA'YA ÇEVİRMESİ / 99

MUSTAFA KEMAL VE YUNAN SAVAŞI / 105

TÜRK-YUNAN SAVAŞI'NIN GÖRÜLMEMİŞ KARIŞIKLIĞI / 116

TÜRKİYE'NİN SONU / 121

ANADOLU'DAKİ SAVAŞ / 131

FRANSA'NIN MUSTAFA KEMAL'LE YAPTIĞI ANTLAŞMA / 135

SEVR ANTLAŞMASI'NDA DEĞİŞİKLİK / 143

MUSTAFA KEMAL PAŞA: YENİ TÜRKİYE'NİN KURUCUSU / 152

YUNANLILARIN ANADOLU'DAKİ ÇÖKÜŞÜ

SAKARYA IRMAĞI'NDA TÜRK VE YUNANLILARIN ANKARA İÇİN YAPTIĞI MÜTHİŞ SAVAŞ

SAHİPSİZ SANDILAR

YENİ TÜRKİYE

TÜRKİYE VE KIZIL TEHDİT / 179

YENİ TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKASI / 184

AMERİKA'NIN TÜRK PETROLLERİ ÜZERİNDEKİ İDDİALARI /
198

MUSUL İÇİN YAPILAN SAVAŞ / 209

YENİ TÜRKİYE'YE YARDIM OLARAK CHESTER İMTİYAZI / 221

ANKARA VE TÜRKLER / 234

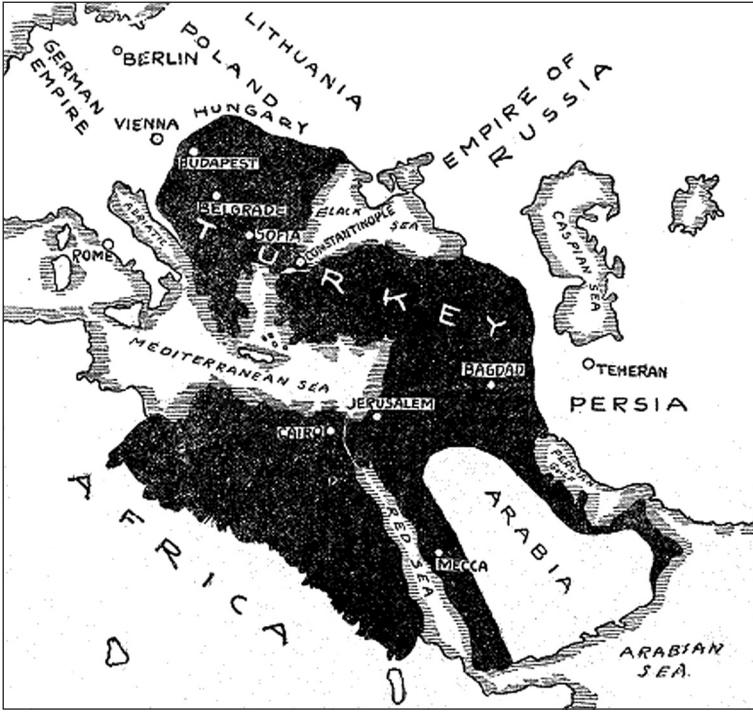
İNDEKS

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN DAĞILMASI*

İngiliz Generaller Maude ve Allenby 1917-1918 yıllarında Bağdat ve Kudüs'ü işgal edip bölgedeki son Türk direnişini de kırmaya çalışırken, Osmanlı İmparatorluğu'nun uzun tarihi serüvenini ve gerilemesini kaleme almışlardı. Bu makale Osmanlı İmparatorluğu'nun 400 yıllık tarihi serüvenini haritalarla gözler önüne sermektedir.

Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u 1453 yılında fethedince kıtanın tamamı olmasa da Avrupa'nın doğu kısmı Müslümanların eline geçmişti. 16. yüzyılda ise bütün Macaristan, Transilvanya, Polonya, Besarabya (Moldova), Romanya, Bosna, Sırbistan, Balkan Yarımadası, Yunanistan, Mora ve Ege Adaları'nın birçoğu Türk egemenliğine girmişti. Karadeniz bir Türk gölü haline gelmişti. İnebahtı Deniz Savaşı'na rağmen Akdeniz'de Türk donanması yenilmez, heybetli bir güç olarak duruyordu.

* Dwindling of the Turkish Empire, Şubat 1921.

16. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu en geniş sınırlarına ulaştı.

1683'te Viyana yenilgisinden ve 1686'da Budapeşte'nin kay-bından sonra Türklerin geri çekilmesi ve sınırlarının daralması başlamıştı. Paris Konferansı'na gelindiğinde ise Türklerin elinde Anadolu'da küçük bir toprak parçası kalmıştı. Bu toprak parça-sı son haritada görüldüğü gibi Karadeniz'le Akdeniz arasında ka-lan alandı.

18. yüzyılın ortalarına kadar Avusturya, Osmanlı İmpara-torluğu'nun en ciddi düşmanıydı. Habsburg Hanedanı; Ma-caristan, Transilvanya, Slovenya ve Hırvatistan'ın büyük bir kısmını yeniden işgal etmişti. 1770'ten itibaren Osmanlı İmpara-torluğu'nun Avrupa'daki ikinci büyük rakibi olan Rusya da sah-

1833 yılında Osmanlı İmparatorluğu

neye çıkmıştı. Türklerle birçok savaş yapmışlar ve Osmanlı topraklarındaki Ortodoks Hristiyanları koruma hakkını elde ederek Türk sorununun modern safhasının başlamasında etkili olmuşlardı.

1830 yılındaki Yunan isyanı Yunanistan'ın kurulmasıyla sonuçlanmıştı. Yunanistan, Balkanlar'da Osmanlı İmparatorluğu'na karşı bağımsızlığını kazanan ilk devlet olmuştu. 1873-1876 yıllarında Balkanlar'da Türklere karşı ortaya çıkan isyanlar 1877 Osmanlı-Rus Savaşı'nı başlatmıştı. Bu savaş Rus askerlerini İstanbul kapılarına, İngiliz donanmasını ise Marmara Denizi'ne getirmişti.

1913 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun özellikle Afrika ve Balkanlar'daki toprak kaybı göze çarpmaktadır.

İlerleyen yıllardaki savaşlar da Osmanlı İmparatorluğu'ndan toprak alıp götürmeye devam etmişti. Bulgaristan 1908'de bağımsızlığını ilan etmişti. 1912'de ise Yunanlar, Sırp, Bulgarlar ve Karadağlılar birleşerek Osmanlı İmparatorluğu'na saldırmışlardı. Balkan Savaşı daha önce Trablusgarp'ı kaybeden Osmanlı İmparatorluğu'nun, Midye-Enez hattının batısındaki topraklarla birlikte Girit'i de kaybetmesine neden olmuştu. İkinci Balkan Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu Edirne'yi ve kaybettiği bazı toprakları tekrar ele geçirmişti. Sonuç olarak Osmanlı İmparatorluğu 1914 yılında İttifak güçlerinin yanında savaşa girerek kendi varlığını sonlandırmıştı.

General Maude Bağdat'ı ve Irak'ı, General Allenby de Kudüs'ü işgal ederek bu tarihi bölgelerin İngiltere kontrolüne geçmesini sağlamıştı. İngiltere, Siyonist göçmenleri Filistin'e yerleştirme sözü vermişti. Savaş sırasında birçok gizli antlaşma imzalanmıştı. Savaştan sonra bu antlaşmalar Osmanlı İmparatorluğu'nun topraklarının yeniden şekillendirilip paylaşılmasında güçlü bir etkiye sahipti.

1915 yılında İngiltere, eski Mekke Şerifi Hüseyin'le bir antlaşma yaparak oğlu Faysal'la birlikte savaşta Türklere karşı askerî destek sağlaması karşılığında kendisini yeni Hicaz Arap Krallığı'nın hâkimi olarak tanıma sözü vermişti. Savaştan sonra kurulacak olan bu yeni krallığın sınırı çizilememişti. Suriye'de, Ermenistan'ın güneyinde, Filistin'de ve Akdeniz sahilinde yoğun bir Arap nüfusu vardı. Savaşta verilen gerçek söze göre Bağdat, Şam, Irak ve Suriye'nin büyük kısmı bu Arap Krallığı'na verilmeliydi ama verilmemişti, konferans da bu sorunu çözmeye çalışıyordu.

Daha sonra Fransa ve İngiltere kendi aralarında gizli bir antlaşma yaparak yukarıda belirtilen Arap bölgesini kendi etki sahalarına ayırarak bölüştüler. Arap bölgesi Hayfa-Tikrit çizgisinden ikiye ayrılıyordu. Bu çizginin kuzeyini Fransa, güneyini ise İngiltere kontrol ediyordu. Filistin ise güney bölgesindeydi. İtalya savaşa girince de Londra Antlaşması'yla İtalya'ya Akdeniz sahilinde bir etki sahası verildi.

Dünya Savaşı sırasında İngiliz askerleri Suriye'yi işgal etmişti. Fransa haçlı seferlerinden bu yana Suriye üzerinde emelleri olan bir ülkediydi. Fransa ve İngiltere arasında da yanlış anlaşılmalardan vardı ve geçici bir antlaşma imzalanana kadar bu durum devam edecekti.

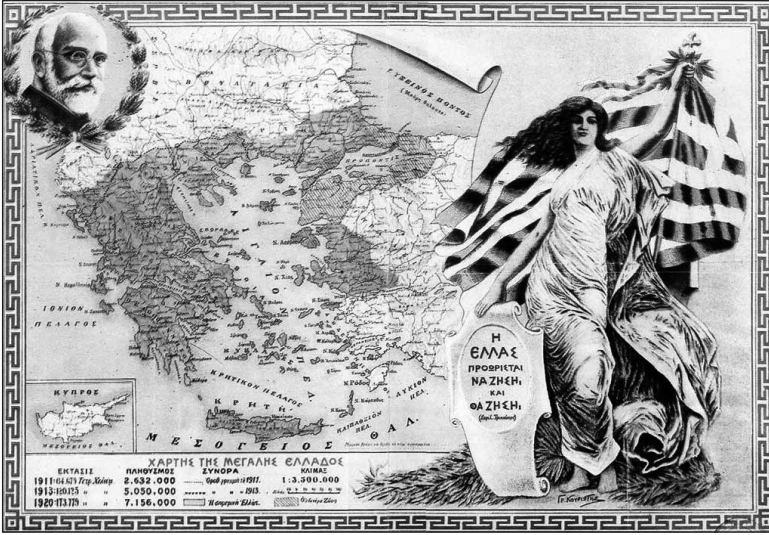
General Gouraud

Fransız Hükümeti, General Gouraud'u Suriye'ye komiser olarak atamıştı. Gouraud, Fransa'nın doğudaki ordusunun komutanıydı ve Selanik'teki Fransız güçlerini ikiye ayırarak bir kısmını Suriye'deki General Hamelin'in güçleriyle birleştirmişti. General Gouraud, 23 Kasım 1919'da yeni görevine başlamak için Beyrut'a gelmişti. Önceki düzenlemelerle Fransız askerleri, Suriye'nin işgalinde İngiliz askerlerinin işini kolaylaştırmıştı. Şimdi ise Arap ve Fransız ordusu, Fransa ve Hicaz'a verilen merkez toprakları kontrol ediyordu.

Bağımsız Ermenistan meselesi, Anadolu'daki rekabeti daha da karmaşık bir hale getiriyordu. Özellikle de Amerika'nın bölgenin mandaterliğini alıp almayacağıyla ilgili kararını uzatmasından dolayı sorun çözülemiyordu. Bölge haritasının yeniden çizilmesi ve önceki Türk topraklarının boşaltılması meselesi, işi tam bir muamma haline getiriyordu.

Yunanistan ise İzmir ve Ege sahilini mandası altına almak için yoğun bir çaba sarf ediyordu. İtalyanlar Yunan isteklerine karşı çıkmışlar, Antalya'ya yerleşmişler ve burada Yunanlıların kendi taraftarlarını korumak için gönderdiği kuvvetlerle çarpışmışlardı.

1917 yılında İtilaf Devletleri Yunanistan'ın savaşa girmesine ihtiyaç duymuşlardı ve İngiltere Başbakanı Lloyd George, Başbakan Venizelos ile gizli bir antlaşma yaparak savaşa girmeleri karşılığında Anadolu'dan Fransa'nın üçte biri oranında toprağın Yunanistan'ın olacağı sözünü vermişti.

Sevr'den sonra çizilen Yunanistan haritası.

Venizelos, 1919 Mayıs ayında, Ege'nin öbür yakasına asker göndermek için izin almıştı. Önceleri Yunanistan'ın sadece İzmir'i ve kendisine sınır olan Osmanlı İmparatorluğu topraklarını işgal edeceği düşünülüyordu. Fakat Yunanlılar ülkenin içlerine doğru yürüdüler, savaşı Aydın ve çevresine de yayarak Mendere Irmağı Vadisi'ni tahrip ettiler. Türkler Yunan işgaline direndiler ve savaş çok acımasız bir şekilde devam etti. Yunanlılar; Aydın'ı yağmalayıp yaktılar, Aydın çevresindeki bahçelerin olduğu bölgeyi de telef ettiler.

Paris Konferansı'nda alınan kararlara göre Türkiye sınırları

İstanbul'un Türklere mi yoksa uluslararası bir gücün kontrolüne mi verileceği problemi vardı. Fransızlar bu hususta Türkleri destekliyorlardı. Bu karışıklıkta Osmanlı İmparatorluğu parçalanıyordu ve bu durum Paris'teki konferansa çözüm olarak sunuluyordu.

Duruma iyimser olarak bakan ve Sevr Antlaşması'nı resmi olarak özetleyen durum ise İngiliz Başbakanı Lloyd George'un 8 Kasım 1919 tarihindeki konuşmasıydı:

Osmanlı İmparatorluğu'yla yapılan yerleştirmeye ilgili hususlarda İtilaf güçleri tam bir görüş birliği içinde-

dir. İlk önce Osmanlı İmparatorluğu'nun yanlış yönettiği topraklardaki Rumlar, Araplar ve Ermeniler artık bir sona gelmiştir. Karadeniz'in kapılarının tüm milletlere açılması hususunda biz İtilaflar hemfikiriz. Artık Boğazların sahipleri, bu kapıyı Prusya askerî güçlerinin emriyle İtilaf güçlerine kapatmayacak.

Diğer bütün sorunlarda da İtilaf güçleri arasında sorumluluğun dağıtılması ve bu politikanın devamı aşılamaz bir şey değildir. Bu politikanın devamı ve milletler arasındaki dostluğun ve işbirliğinin devamı, dünyada barış ve özgürlüğün sürekliliği için hayati derecede önemlidir.